

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ № 21

Тема. Артерії великого кола кровообігу.

Мета – вивчити назви магістральних артерій великого кола кровообігу, їх галуження та ділянки кровопостачання; місця прослуховування пульсації великих артерій і притискання їх при кровотечі.

Матеріали: таблиці, атласи, підручники з анатомії людини, скелет.

ЗМІСТ ЛАБОРАТОРНОГО ЗАНЯТТЯ

Основним артеріальним стовбуром великого кола кровообігу є **аорта (aorta)**.

Завдання 1. Розгляньте відділи аорти – *висхідну аорту* та її *цибулину*, *дугу аорти* і *низхідну аорту*, яку ділять на *грудну* і *черевну частини*, їх положення й гілки, ділянки кровопостачання.

1. Гілки цибулини аорти – права і ліва вінцеві артерії.

2. Гілки дуги аорти – плечо-головний стовбур, ліва загальна сонна та ліва підключична артерії.

Ознайомтеся з положенням, ходом, основними гілками й ділянками кровопостачання зовнішньої і внутрішньої сонних артерій, та підключичної артерії. Артеріальне коло основи великого мозку та його значення. **Артерії верхньої кінцівки:** *пахвова, плечова, глибока артерія плеча, променева, ліктюва, поверхнева і глибока долонні дуги, артерії кисті.*

3. Гілки грудної аорти – пристінкові і нутрощеві, які забезпечують кровопостачання органів і стінок грудної порожнини. **Нутрощеві гілки** – *bronхові* (для живлення бронхів і легені як органа), *стравохідні, перикардіальні і середостінні. Пристінкові гілки* – 10

пар задніх міжребрових артерій, підреброві артерії і 2 верхні діафрагмові артерії.

4. Гілки черевної аорти – пристінкові і нутрощеві. **Пристінкові гілки** – нижня діафрагмова, 4 пари поперекових, середина крижова.

Нутрощеві гілки поділяють на парні і непарні, які кровопостачають відповідно парні чи непарні органи черевної порожнини. **Непарні нутрощеві гілки** – черевний стовбур, верхня та нижня брижові артерії. Розгляньте гілки черевного стовбура: ліву шлункову а., загальну печінкову а., селезінкову а. **Парні нутрощеві гілки** – середня надниркова артерія, ниркова артерія і яєчкова (у чоловіків) або яєчникова (у жінок) артерії.

Розгляньте роздвоєння (біфуркацію) черевної аорти на праву й ліву спільні клубові артерії. Проаналізуйте хід, основні гілки та ділянки кровопостачання зовнішньої і внутрішньої клубових артерій.

Артерії нижньої кінцівки: стегнова, глибока стегнова артерія, підколінна, задня й передня великогомілкові артерії, глибока підошвова дуга, артерії стопи.

Завдання 2. Продемонструйте проекції великих артерій на поверхню тіла; вкажіть місця промацування пульсації великих артерій і місця притискання їх при кровотечі.

Завдання 3. Випишіть у зошит і вивчіть латинські назви магістральних артерій великого кола кровообігу.

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ.

1. Опишіть будову стінок й основні закономірності розміщення артерій.
2. Аорта, її відділи і гілки.

3. Опишіть положення, хід, основні гілки та ділянки кровопостачання зовнішньої сонної артерії.
4. Кровопостачання головного мозку.
5. Артерії верхньої кінцівки.
6. Кровопостачання стінок і органів грудної порожнини.
7. Кровопостачання стінок і органів черевної порожнини.
8. Кровопостачання стінок і органів малого таза.
9. Артерії нижньої кінцівки.
10. Де можна промацати пульсацію великих артерій та притиснути їх при кровотечі?

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна література:

1. Музика Ф. В. Анатомія людини: навч. посіб. / Музика Ф.В., Гриньків М.Я., Куцериб Т.М. – Л.: ЛДУФК, 2014. – 360 с.
2. Гриньків М. Я. Анатомія людини: навч. посіб. для лабораторних занять / Гриньків М. Я., Музика Ф. В., Маєвська С. М., Куцериб Т. М. – Л.: ЛДУФК, 2015. – 128 с.
3. Анатомия человека. В двух томах / Под ред. М. Р. Сапина // – М.: Медицина, 1987.
4. Синельников Р. Д. Атлас анатомии человека / Синельников Р. Д. // Т.1, 2, 3. – М.: Медицина, 1978.
5. Липченко А. Я. Атлас нормальной анатомии человека / Липченко А. Я., Самусев Р. П. // – М.: Медицина, 1989.

Додаткова література:

1. Очкурєнко О. М. Анатомія людини / Очкурєнко О. М., Федотов О. В. // – К.: Вища школа, 1992.

2. Свиридов О. І. Анатомія людини / Свиридов О. І. // – К.: Вища школа, 2001.
3. Федонюк Я. І. Функціональна анатомія / Федонюк Я. І., Мицкан Б. М., Попель С. Л. та ін. // – Тернопіль, 2007.
4. Иваницкий М. Ф. Анатомия человека / Иваницкий М. Ф. // – М.: ФиС, 1985.
5. Анатомия человека / Под ред. Гладышевой А.А. // – М.: ФиС, 1977.
6. Хоменко Б. Г. Анатомія людини. Практикум / Хоменко Б. Г. // – К.: вища школа, 1991.
7. Міжнародна анатомічна номенклатура. Український стандарт / Під ред. Бобрика І. І., Ковешнікова В. Г. // Київ.: Здоров'я, 2001.